

سجده ، اوج عروج بندگی

ما به حسب ظاهر و از نظر فیزیکی حالات مختلفی را برای انسانهایی که سالم هستند تصویر می کنیم ، مثلا « قیام » دارند ، « قعود » دارند ، « رکوع » دارند ...

ما به حسب ظاهر و از نظر فیزیکی حالات مختلفی را برای انسانهایی که سالم هستند تصویر می کنیم ، مثلا « قیام » دارند ، « قعود » دارند ، « رکوع » دارند ، « سجود » دارند ، و حالات مختلف دیگر دارند . سؤال این است که آیا این حالات هم در اجابت دعا دخالتی دارد یا نه ؟

ما در روایاتمان این مطلب را داریم و جهت آن را هم در روایات ما ذکر کرده اند . من ابتدا این روایات را به 2 دسته تقسیم می کنم و بعد 2 روایت را می خوانم . یک دسته از روایات ، علت را جلو می اندازد و بعد حالت را می فرماید ؛ دسته دیگر اول حالت را می فرماید و بعد علت را بیان میکند .

اما دسته اول ؛ روایت از پیغمبر اکرم (ص) است که حضرت فرمود : «أقرب ما یکون العبد من ربه و هو ساجد » ؛ نزدیک ترین حالتی که بنده به پروردگارش نزدیکتر است ، آن حالی است که عبد ، معبودش را سجده میکند . بعد حضرت بلافاصله «فأء تفریع » می آورند و میفرمایند : «فاکتروا الدعاء » ؛ پس زیاد دعا کنید ! یعنی در این حال سجده زیاد دعا کنید . در این روایت ، حضرت ، اول علت را می فرماید و بعد مسئله دعا در این حالت را مطرح میکند .

روایت دیگری هست که از عبدالله بن هلال است که خدمت امام صادق (ص) می رسد و می گوید : «شکوت إلی ابي عبدالله علیهاالسلام تفرق أموالنا و ما دخل علينا » . میرود خدمت حضرت و از پراکنده شدن اموال و گرفتاری هایی که به او وارد شده بود شکوه میکند ، گویا بخشی از اموالش را از دست داده بوده یا ورشکسته شده بود . آنجا با امام صادق (ع) درد دل میکند . «فقال عليك بالدعاء و أنت ساجد » ؛ ابتدا اینجا حضرت می آیند سراغ دعا و می فرمایند بر تو باد که دعا کنی در حال سجده ، بعد علت را ذکر می کنند که «فإن أقرب ما یکون العبد لإیالله و هو ساجد » ؛ یعنی نزدیکترین حالت عبد به ربش آن موقعی است که سجده میکند . پس 2 چیز در این روایات هست ، یکی این است که بیان نزدیکترین حالت عبد به رب از نظر ظاهر است و دیگری این است که دعا در این حالت به اجابت نزدیک میشود .

اما مسئله اول ؛ چرا «أقرب ما یکون العبد لإیالله » حالت سجده است ؟ در باب عبادت که عبارت از کرنش است ، از نظر ظاهر بالاترین کرنش نسبت به معبود ، سجده است . لذا خدا هم وقتی ابلیس را خواست امتحان کند با همین عبادت او را امتحان کرد .

آزمایش ابلیس «سجده » بود چون بالاترین عبادت از نظر ظاهر ، کرنش به معبود است که آن هم در حال سجده است . لذا روایات تعبیر به «أقرب » می کنند ؛ یعنی نزدیکترین حالت از نظر ظاهر ، سجده است .

ما در باب سجده روایات زیادی داریم که من فقط به یک روایت اشاره می کنم که نشان می دهد حتی در قرب انبیاء نسبت به خداوند هم سجده مؤثر بوده است . در روایتی از امام صادق (ع) است که شخصی از حضرت سؤال کرد : چرا خدا حضرت ابراهیم را بهعنوان خلیل و دوست خودش انتخاب کرد و این لقب را به او داد ؟ «قال لكثره سجوده علی الأرض » . حضرت در جواب فرمود چون ابراهیم (ع) خیلی خدا را سجده می کرد و خودش را برای خدا روی خاک می انداخت . این به جهت مطلوبیت این حالت پیش معبود است که کرنشی بالاتر از این از نظر ظاهر نداریم .

لذا این تعبیرهایی که در این روایات بود ، این را می رساند که انسان وقتی می خواهد از معبودش درخواست کند ، در حالی درخواست کند که در نزدیکترین حالات به معبودش قرار دارد ، چون این حالت ، همانطور که اقرب به معبود است ، اقرب به اجابت هم هست .

حالا اینجا یک بحث دیگر مطرح میشود و آن اینکه در حالت سجده از خدا چه بخواهیم ؟ آنچه ما در روایاتمان داریم این است که در این حال همه چیز بخواه ! نظر تنگی نکن !

یک روایت هم از جمیلندراج است که از امام صادق (ع) نقل میکند که حضرت فرمود : نزدیکترین حالت بنده به پروردگارش آن موقعی است که دارد دعا میکند و در حال سجده است . بعد حضرت رو کردند به جمیلندراج و فرمودند : بگو ببینم وقتی که به سجده می روی چه می گویی ؟

جمیلندراج عرض میکند قربانت بروم ، شما به من یاد بده که چه بگویم ! حضرت رو میکنند به ایشان و می فرمایند این را بگو : «یا رب الأرباب و یا ملک الملوک و یا سید السادات و یا جبار الجبابره و یا إله الألهه ، ثم قل فإنی عبدک ناصیتی فی قبضتک » ؛ من بنده تو هستم ؛ عنان اختیار من که به دست تو است .

«#171؛ ثم ادع بما شئت و اسأله فإنه جواد لا یتعاضمه شیء » . یعنی بعد هم بهطور کلی هرچه می خواهی از او بخواه ! چون او بخشنده ای است که هیچ درخواست و تقاضایی برای او بزرگ و سنگین نیست .